

Fon Tercihi, Fon Dağılımı Değişikliği ile Bu Hakların Devrine İlişkin Genelge (2017/21)

Çalışanlar Adına Fon Tercihi Yapılması

MADDE 1 – (1) Çalışanların işverenleri aracılığıyla otomatik olarak emeklilik planına dâhil edilmesi uygulaması kapsamında çalışanın “faiz içeren” veya “faiz içermeyen” yatırım araçlarına yönelik herhangi bir tercihte bulunmaması durumunda, bu tercih çalışan adına işveren tarafından yapılır.

Fon Tercihlerine İlişkin Yönlendirici Nitelikte Yorum ve Tavsiyede Bulunulması

MADDE 2 – (1) Şirketler, katılımcılarının emeklilik planlarını, risk profillerini, faiz hassasiyetini, emekliliklerine kalan süreleri, katılımcı yaşını, ekonomik konjonktürü ve katılımcının birikimini etkileyecek diğer hususları dikkate alarak katılımcı bazında veya aynı özellikleri haiz katılımcılardan meydana getirilmiş gruplar bazında fon tercihi konusunda yönlendirici nitelikte yorum ve tavsiyelerde bulunabilir.

(2) Şirketlerin katılımcılarına fon tercihi konusunda yönlendirici nitelikte yorum ve tavsiyelerde bulunabilmeleri için finans alanında asgari üç yıl mesleki deneyimi olan ve Sermaye Piyasası Faaliyetleri Düzey 3 Lisansına sahip en az bir çalışmanı istihdam etmeleri ve bu çalışanın bağlı olduğu bir araştırma birimini oluşturmaları veya görevlendirmeleri zorunludur.

(3) Fon tercihi konusunda tavsiyede bulunmak üzere ikinci fıkra kapsamında oluşturulan veya görevlendirilen araştırma birimi tarafından ayda bir kereden az olmamak üzere şirketçe katılımcıya sunulan fonlar hakkında her risk grubuna yönelik ayrı tavsiyeler içeren araştırma raporu hazırlanır ve katılımcılara verilecek tavsiye kararında bu rapor esas alınır. Şirket, fon tavsiyesini elektronik iletişim araçları veya robo-danışmanlık uygulamaları ile katılımcılarına iletebilir veya katılımcıların erişimine sunabilir.

(4) İkinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla şirketlerin anlaşmalı portföy yönetim şirketlerinden araştırma raporu temin etmesi mümkündür. Portföy yönetim şirketlerinin hazırladığı araştırma raporlarından dolayı katılımcı ile emeklilik şirketi arasında ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklarda emeklilik şirketinin sorumluluğu devam eder.

(5) Fon tercihi konusunda tavsiyede bulunma faaliyetinin yürütülmesi sırasında şirketler tarafından;

a) Katılımcıların risk profillerini belirlemek üzere yapılan risk profil anketi kapsamında elde edilen bilgiler dikkate alınarak en uygun yatırım kararını almalarını sağlayacak yönde tavsiyede bulunulması (Şirket, 2017/20 sayılı Risk Profil Anketine İlişkin Genelge’de tanımlı risk profili anketini kullanabileceği gibi Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan (Kurum) onay almak kaydıyla, kendi belirleyeceği bir risk profil anketini ya da risk profilini belirlemek üzere başka bir yöntemi de kullanabilir),

b) Sunulan yorum ve tavsiyelerde katılımcıları yanıltıcı, aldatıcı, bilgi ve tecrübe eksikliklerini istismar edici, yanlış, gerçek dışı veya “en sağlam”, “en iyi”, “en güvenilir” gibi öznel ve abartılı ifadelere yer verilmemesi,

c) Yapılan fon seçimlerinin, fonlara ilişkin yapılan yorum ve tavsiyelerin güvenilir kaynak, belge, rapor ve analizlerle desteklenerek belirlenmesi ve tarafsız olması,

ç) Şirketin, kasten fon işletim gider kesintisi yüksek fonlara yönlendirme yapmaması ve–en iyi gayret esası doğrultusunda tavsiyede bulunması,

d) Belirli fonların katılımcının risk profilinden bağımsız bir şekilde sistematik olarak aynı veya yakın oranlarda önerilmemesi,

e) Belirli bir getirinin sağlanacağına dair herhangi bir vaat veya taahhütte kesinlikle bulunulmaması,

zorunludur. Aksi durumda Kurum, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 11 inci maddesinin (ı) fıkrasında yer alan “uygun tavsiyede bulunma” sorumluluğunun gereği şekilde yerine getirilmediği yönünde işlem tesis edebilir.

(6) Şirket, katılımcılarına fon tercihi konusunda yönlendirici nitelikte yorum ve tavsiyelerde bulunmadan önce,

a) Bu maddenin ikinci fıkrasında yer alan araştırma biriminin çalışma usulüne ve çalışanlarına dair detaylı bilgiyi,

b) Bu maddenin üçüncü fıkrasında yer alan araştırma raporunun ilk nüshasını,

c) Bu maddenin beşinci fıkrasının (a) bendine uygun olarak kullanacağı risk profil anketini ya da yöntemine dair izahatı

Kuruma resmi yazı ile iletir.

(7) Şirket, katılımcı sayısı bakımından en yüksek olan gruba veya orta risk seviyesindeki katılımcılarına vereceği tavsiyeleri bu fıkra çerçevesinde emeklilik gözetim merkezine de gönderir. Söz konusu tavsiyeler, emeklilik gözetim merkezi tarafından kayda alınarak, talep edildiğinde Sermaye Piyasası Kuruluna veya Kuruma hazırlanacak raporlamalarda veya denetim faaliyetlerinde kullanılabilir. Şirketler tarafından bahsedilen katılımcı grubuna yönelik verilecek tavsiyelerin emeklilik gözetim merkezine gönderimine ilişkin yöntem, format ve gönderim sıklığı Kurumun uygun görüşü alınarak emeklilik gözetim merkezince belirlenir.

(8) Şirket, katılımcılarına, kendisi tarafından sunulan emeklilik planlarına ilişkin fon tavsiyesinde bulunabilir. Şirket, katılımcının bireysel emeklilik sistemi haricindeki birikimleri için katılımcıya yönlendirmede bulunamaz.

(9) Katılımcının fon dağılımı değişikliği, genelgenin dördüncü maddesi hükmü saklı kalmak üzere, katılımcının talebi doğrultusunda gerçekleştirilir.

(10) Fon tavsiyesi katılımcının yanı sıra ilgisine göre sponsor veya işverene de yapılabilir. Otomatik katılım sisteminde yer alan çalışanlara da işbu madde kapsamında fon tavsiyesinde bulunulabilir.

(11) Fon tavsiyesi hizmetlerine karşılık olarak herhangi bir ücret talebinde bulunulamaz ve kesinti yapılamaz.

Fon Dağılımı Değişikliği

MADDE 3 – (1) Bireysel emeklilik hesabındaki birikimin ve ödenen katkı paylarının fonlar arasındaki dağılım oranları veya tutarlarının değiştirilme talebi, aynı gün içinde (saat 11:00'e kadar) iptal edilebilir. Bu durumda iptale konu talep, Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkındaki Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenen fon tercihi ve dağılımında değişiklik yapma hakkı hesabında dikkate alınmaz. Aynı gün içinde (saat 11:00'e kadar) birden fazla değişiklik talebi yapılması halinde, değişiklik hakkının yalnızca birinin kullanıldığı kabul edilir ve son yapılan değişiklik geçerli olur. Aynı gün içinde (saat 11:00'den sonra) yapılan tüm değişiklikler yapıldıkları an itibarıyla geçerli olur ve her biri değişiklik yapma hakkından ayrı ayrı indirilir. 4 üncü madde kapsamında portföy yönetim şirketlerince yapılacak fon dağılımı değişiklikleri de Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkındaki Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenen fon tercihi ve dağılımında değişiklik yapma hakkı sınırına dahildir.

Fon Tercih ve Fon Dağılımı Değişikliği Hakkının Devri

MADDE 4 – (1) İlgisine göre katılımcı, sponsor veya işveren fon tercih ve fon dağılımı değişikliği hakkını Sermaye Piyasası Kurulu tarafından portföy yöneticiliği yapmak üzere yetkilendirilmiş portföy yönetim şirketlerine devredebilir.

(2) Devir talebi, ilgili portföy yönetim şirketine iletilmek üzere emeklilik şirketine yapılır. Emeklilik şirketi, sisteme giriş aşamasında veya sonrasında katılımcılardan bu yönde talep toplayabilir. Devir işlemine karar verilmesi durumunda emeklilik şirketi; katılımcı ve portföy yönetim şirketinin iletişim kurmasına aracılık eder, tarafların iletişim bilgilerini paylaşır.

(3) Fon tercih ve fon dağılımı değişikliği hakkını hakkı kendisine devredilen portföy yönetim şirketi, risk profil anketi sonuçlarını ve piyasa koşullarını dikkate alarak, katılımcıların fon tercih ve fon dağılımı değişikliklerini, portföy yönetim sözleşmesi yürürlükte olduğu sürece ve sözleşme hükümleri dahilinde vekil sıfatıyla gerçekleştirir. Devir hakkı, emeklilik sözleşmesi veya sertifika bazında gerçekleştirilir ve katılımcının emeklilik planında yer alan fonlar ile sınırlıdır.

(4) Katılımcıya ait emeklilik sözleşmesi veya sertifika aynı şirkette kalmaya devam ettiği sürece, portföy yönetim sözleşmesi geçerliliğini korur ve devir hakkı için herhangi bir bitiş tarihi belirlenemez. Ancak, sözleşmenin kurulmasını izleyen birinci yılın sonunda, katılımcı veya portföy yönetim şirketinin talep etmesi halinde sözleşme sonlandırılabilir. Katılımcının birikimini başka bir emeklilik şirketine aktarması halinde, portföy yönetim sözleşmesinin tadil edilmesi veya sonlandırılması gerekir.

(5) Portföy yönetim sözleşmesinde, sadece bireysel emeklilik yatırım fonlarının fon tercih ve fon dağılımı değişikliği hakkının devri kararlaştırılır. Söz konusu sözleşmede, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen asgari içeriğe ilave olarak aşağıda yer alan hususlara yer verilir.

a) Emeklilik sözleşmesinin aynı şirkette yürürlükte kalmaya devam ettiği ve sözleşmenin kurulmasını izleyen bir yıllık sürenin sonunda taraflardan birinin portföy yönetim sözleşmesini sona erdirmeye talebi olmadığı sürece portföy yönetim sözleşmesinin geçerliliğini koruyacağı bilgisi,

b) Portföy yönetim şirketi tarafından herhangi bir getiri garantisi verilmediği bilgisi,

c) Katılımcının, portföy yönetim sözleşmesi devam ettiği sürece fon tercih ve fon dağılımı değişikliği yapamayacağı bilgisi,

ç) Katılımcıya risk profil anketinin uygulanmasının zorunlu olduğu bilgisi ve sözleşme eki olarak risk profil anketi,

d) Fon devir hakkına konu sözleşme/sertifika bilgileri (birden fazla olabilir),

e) Yıllık dönemler halinde yapılacak bilgilendirmenin hangi iletişim aracı ile yapılacağı.

(6) Portföy yönetim sözleşmesinin bir nüshası düzenlendiği anda katılımcıya verilir ve bir nüshası ilgili emeklilik şirketine iletilir. Portföy yönetim şirketi, portföy yönetim sözleşmesini, sözleşmenin sonlanmasını müteakip beş yıl boyunca muhafaza eder ve talep edilmesi halinde Kuruma sunar.

(7) Portföy yönetim sözleşmesinin bir örneğini alan emeklilik şirketi, ilgili portföy yönetim şirketine, kendi internet sitesinde katılımcı, sponsor veya işveren adına oluşturulan güvenli sayfadan, kullanıcı bilgileri ile şifreli erişim imkanı sağlar. Portföy yönetim şirketi, sadece katılımcıya ait birikim tutarına ve emeklilik planı kapsamındaki fonlara (devlet katkısı dâhil) ilişkin bilgilere erişebilir. Portföy yönetim şirketi, fon tercih ve fon dağılımı değişikliği talimatı dışında herhangi bir yetki kullanamaz.

(8) Emeklilik şirketi, portföy yönetim sözleşmesi devam ettiği sürece, katılımcının fon tercih ve dağılımı değişikliği işlemi gerçekleştirememesini sağlayacak sistemsel tedbirleri alır ve katılımcıdan gelecek fon tercih ve fon dağılımı değişiklik taleplerini dikkate almaz. Portföy yönetim sözleşmesinin sona ermesi halinde, durum katılımcı veya portföy yönetim şirketi tarafından beş işgünü içinde ilgili şirkete bildirilir. Sözleşmenin sonlandığı bilgisini alan şirket, sistem üzerinde tanımlamış olduğu kısıtları devir öncesi duruma getirir ve erişim yetkilerini yeniden düzenler.

(9) Portföy yönetim şirketi, portföy yönetim sözleşmesinde belirlenen iletişim aracı ile katılımcıyı yılda en az bir defa, asgari olarak aşağıdaki hususlarda bilgilendirir.

a) Katılımcının mevcut emeklilik fonu dağılımı, söz konusu fonların yıllık ve varsa son üç ve beş yıllık getiri oranları ile performans ölçütü ve aynı türde yer alan tüm emeklilik yatırım fonlarının yıllık ve varsa son üç ve beş yıllık getiri oranları ile genel sektör ortalaması,

b) Katılımcının birikim tutarı, getiri tutarı ile yıllık, son üç ve beş yıllık getiri oranları,

c) Katılımcının devlet katkısı hesabına ilişkin bilgiler (hak kazanılan tutar, getiri tutarı vb.)

(10) Katılımcının fon tercih ve fon dağılımı değişikliği hakkını devralan portföy yönetim şirketi, sunacağı hizmetlerde Kurul tarafından ilgili mevzuatta belirlenen ilke ve kurallara uymak zorundadır. Kurul tarafından, faaliyet izni ve/veya yetki belgesi iptal edilen veya faaliyeti geçici olarak durdurulan portföy yönetim şirketinin portföy yönetim sözleşmesi geçerliliğini kaybederek kendiliğinden sona erer. Bu durumda emeklilik şirketi, sistemini devir öncesi duruma getirmekle ve erişim yetkilerini yeniden düzenlemekle yükümlüdür.

(11) Emeklilik şirketi aracılık edeceği portföy yönetim şirketlerini serbestçe belirleyebilir. Emeklilik şirketi ile portföy yönetim şirketi arasında aşağıdaki hususların belirlendiği bir sözleşme imzalanır.

a) Katılımcının ödeyeceği hizmet bedelinin tahsilatına emeklilik şirketinin aracılık edip etmeyeceği,

b) Portföy yönetim şirketi ile katılımcı arasında düzenlenecek olan portföy yönetim sözleşmesinin imzalanmasına emeklilik şirketinin aracılık edip etmeyeceği,

c) Bu maddenin 9 uncu fıkrası kapsamında, yapılacak bilgilendirmenin katılımcılara iletilmesine emeklilik şirketinin aracılık edip etmeyeceği,

ç) Portföy yönetim şirketinden alacakları hizmete ilişkin olarak katılımcılardan gelebilecek bilgi talebi, öneri ve şikayetlerin karşılanmasına emeklilik şirketinin aracılık edip etmeyeceği,

d) 2017/20 sayılı Risk Profil Anketine İlişkin Genelge'nin birinci maddesinin (b) fıkrası kapsamında gerçekleştirilen risk profili anketinin hangi tarafça gerçekleştirileceği. (anketin emeklilik şirketi tarafından yapılması halinde, verilen yanıtlar portföy yönetim şirketi ile paylaşılır.)

(12) Hizmet bedeli, bireysel emeklilik sisteminde yer alan mevcut kesintilerden bağımsız olarak tahsil edilir. Emeklilik şirketi, hizmet bedelini ek fayda olarak katılımcı adına karşılayabilir.

Yürürlük

MADDE 5 – (1) Bu Genelge 01.01.2018 tarihinde yürürlüğe girer.